



ב"ה

פרשת בהר-בחוקותי

והקימותי את בריתי אתכם  
בחוקותי כו, ט.

## מדוע צריך 'ברית חדשה'

על הפסוק<sup>[1]</sup> "ופניתי אליכם גו' והקימותי את בריתי אתכם" ... מעתיק רש"י את התיבות "והקימותי את בריתי אתכם", ומפרש: "ברית חדשה, לא כברית הראשונה שהפרתם אותה, אלא ברית חדשה שלא תופר, שנאמר<sup>[2]</sup> וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה לא כברית וגו'".

... ולכאורה אינו מובן- הפירוש שמפרש רש"י ("ברית חדשה כו' שנאמר כו'") הוא היפך פשוטו של מקרא - כי: הבן חמש למקרא למד כבר בפרשת משפטים<sup>[3]</sup> אודות הברית שכרת הקב"ה עם ישראל בעת מתן תורה - "ויקח ספר הברית גו' הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה", וכמו כן ?למד בהמשך פרשה זו "וזכרתי את בריתי יעקב, ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור"<sup>[4]</sup>, "וזכרתי להם ברית ראשונים" (של שבטים)<sup>[5]</sup>.

ועל פי זה, כשלומד את הפסוק "והקימותי את בריתי אתכם", הרי הפירוש הפשוט הוא דקאי על הברית שלמד כבר לפני זה (או שילמד בהמשך הפרשה), ורש"י אינו מפרש כן, כי אם, "ברית חדשה", שלא מצינו אודותה בכל חמשה חומשי תורה [כולל מה שכתוב בפרשת תבוא<sup>[6]</sup> "אלה דברי הברית אשר צוה ה' את משה לכרות את בני ישראל בארץ מואב מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב" (קללות שבתורת כהנים שנאמרו בסניג<sup>[7]</sup>)], שלכן, יש צורך בראיה והוכחה מפסוק בירמיה?!]

...הביאור בפרש"י:

בפסוק "והקימותי את בריתי אתכם" - ישנה קושיא חזקה, "קלאַץ־קושיא", המתעוררת אצל בן חמש למקרא, ובגלל זה מוכרח רש"י לפרש את הפסוק, וכדרכו, שמתחיל מיד עם ביאור הענין, ללא הקדמת הקושיא:

הפירוש הפשוט ד"והקימותי את בריתי אתכם" הוא - שהקב"ה יקיים מה שהבטיח לאבות ולישראל כו', ועל פי זה יש להזכיר זאת בהתחלת הענין: "אם בחוקותי תלכו גו'", אזי "והקימותי את בריתי אתכם", "ונתתי גשמיכם בעתם", וכל שאר פרטי הברכות שבפרשה; אבל לאחרי שנתפרטו כמה וכמה ברכות, עד לפסוק<sup>1</sup> [18](#) "ופניתי אליכם", בפירוש רש"י "אפנה מכל עסקי לשלם שכרכם", דבר הכי נפלא בענין השכר - כיצד מתאים להוסיף כאן "והקימותי את בריתי אתכם"?!?

ושאלה זו, מכריחה לפרש שמה שכתוב "והקימותי את בריתי אתכם" הוא חלק מהברכות - בהמשך ובהוספה על כל פרטי הברכות האמורים לפני זה, ולכן מפרש רש"י "ברית חדשה", היינו, שבין הברכות ישנה גם הברכה "והקימותי את בריתי אתכם" - "ברית חדשה".

אמנם, עדיין אינו מובן: (א) מהו הצורך ב"ברית חדשה" לאחרי שישנה כבר הברית הראשונה, (ב) במה מתבטאת מעלת ה"ברית חדשה" לגבי הברית הראשונה, עד כדי כך, שבגלל זה נחשבת (גם) לברכה בהוספה ל"אפנה מכל עסקי לשלם שכרכם"?

על זה ממשיך רש"י - "לא כברית הראשונה שהפרתם אותה, אלא ברית חדשה שלא תופר":

הבן חמש למקרא יודע שנמצאים בגלות... ולכאורה, כיצד יתכן שהקב"ה יגלה את ישראל לאחרי שכרת עמהם ברית?! ... אלא ודאי הסיבה לכך היא מפני "שהפרתם אותה", היינו. שישראל (לא הקב"ה, חס ושלום) הִפְרוּ את הברית שכרת הקב"ה עמהם.

ובפרט כשמספרים לו דברי ימי ישראל כו', ... אזי יודע בפרטיות יותר אודות מאורעות ומצבים שישראל הפרו את הברית, ובגלל זה גלו כו'. וכפי שיודע בעצמו שגם כאשר מבטיח נאמנה (על דרך ובדוגמת כריתת־ברית) לאביו או לרבו או ליצרו הטוב שיתמיד בלימודו וכו', מכל מקום, קורה לפעמים שמפר את הבטחתו...

וזוהי מעלת ה"ברית חדשה" - "לא כברית הראשונה שהפרתם אותה, אלא ברית חדשה שלא תופר", ברית כזו שקיומה יהיה על די הקב"ה - "והקימותי", שלכן, "לא תופר" לעולם.

ומביא רש"י ראיה לדבר - היכן מצינו שתהיה ברית חדשה - "שנאמר וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה לא כברית וגו'": פסוק זה הוא בנבואת ירמיה, נבואה שנאמרה בזמן הגלות [כמודגש גם בשמו של הנביא: "ירמיה", שיש בו אותיות "מר", מלשון מרירות<sup>[9]</sup>, היינו, מרירות הגלות], לאחרי שישאל הפרו את הברית כו'. ועל זה מבטיח הנביא - בשמו של הקב"ה - "וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה לא כברית וגו'".

אמנם, הבן חמש למקרא יודע שכל עניני התורה נאמרו למשה רבינו, כפי שלימדוהו תיכף ומיד כשהתחיל לדבר - "תורה<sup>[10]</sup> צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"<sup>[11]</sup>. ובמילא, בהכרח לומר שגם הענין ד"ברית חדשה" נאמר כבר על ידי משה רבנו - בפסוק "והקימותי את בריתי אתכם" (כנזכר לעיל).

קטע משיחת ש"פ בחוקותי, כ"ב אייר, רשימת השומעים בלתי מוגה.  
ת"מ ה'תשמ"ו ח"ג ע' 389.

- <sup>[1]</sup> ויקרא כו, ט.
- <sup>[2]</sup> ירמ' לא, ל-לא.
- <sup>[3]</sup> שמות כד, ו-ח.
- <sup>[4]</sup> שם מב.
- <sup>[5]</sup> שם, מה ובפרש"י.
- <sup>[6]</sup> כח, ט.
- <sup>[7]</sup> פרש"י עה"פ.
- <sup>[8]</sup> כו, ט.
- <sup>[9]</sup> ראה לקו"ש ח"י ח ר"ע 344. וש"נ.
- <sup>[10]</sup> ברכה לג, ד.
- <sup>[11]</sup> ראה פרש"י עקב יא, יט. ועוד.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד  
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו  
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,  
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה